

Ομιλία για το Διεθνές έτος των Νυχτερίδων
Δρ. Γεωργιακάκης Παναγιώτης

14 Ιουνίου 2012, ώρα 21:00 μμ
Έκθεση Μουσείου Φυσικής Ιστορίας Κρήτης, κόλπος Δερματά

Περίληψη

Διεθνές έτος των Νυχτερίδων - μία απάντηση στις σκοταδιστικές αντιλήψεις για τα θηλαστικά του σκότους

Η διετία 2011 - 2012 είναι αφιερωμένη από τη Συνθήκη για τα Μεταναστευτικά Είδη (CMS - Bonn Convention) και τη Συμφωνία για την Προστασία των Πληθυσμών των Ευρωπαϊκών Νυχτερίδων (EUROBATS) στις νυχτερίδες. Σκοπός της διοργάνωσης αυτής είναι ενημέρωση των πολιτών, σχετικά με τη φυσική ιστορία και την οικολογική αλλά και οικονομική σημασία των πιο παρεξηγημένων ίσως θηλαστικών της γης.

Αν και είναι συνδεδεμένες με μία πληθώρα προκαταλήψεων, συγχύσεων και δεισιδαιμονιών, οι νυχτερίδες, η δεύτερη μεγαλύτερη ομάδα θηλαστικών στη γη, αποτελούν όχι μόνο μία σημαντική πηγή γνώσης για την εξέλιξη της ζωής στον πλανήτη αλλά και ένα δομικό και αναπόσπαστο κομμάτι των φυσικών οικοσυστημάτων.

Η πλειοψηφία των νυχτερίδων τρέφεται με έντομα, συμμετέχοντας έτσι στον έλεγχο των πληθυσμών τους και τη σταθερότητα των οικοσυστημάτων. Εξίσου μεγάλη είναι και η σημασία των φρουτοφάγων και νεκταροφάγων νυχτερίδων, καθώς διασπείρουν σπόρους ή λειτουργούν ως επικονιαστές, αντίστοιχα, βοηθώντας στην αναγέννηση των δασών, αλλά και στην αγροτική οικονομία της Αφρικής και της Λατινικής Αμερικής.

Στις νυχτερίδες συναντάμε πολυάριθμα παραδείγματα κοινωνικότητας, όπως η συνεργασία στα καταφύγια και η ανταλλαγή τροφής, τα οποία μας προκαλούν να αναλογιστούμε τη σημασία όρων όπως «ανταγωνιστικότητα» και «αλληλεγγύη».

Η κοινωνικότητα των νυχτερίδων, οι τροφικές τους συνήθειες, η μακροβιότητα τους και οι αργοί αναπαραγωγικοί ρυθμοί τους τις κάνουν ιδιαίτερα ευάλωτες στις ανθρώπινες δραστηριότητες που υποβαθμίζουν τα καταφύγια τους και τις θέσεις αναζήτησης τροφής. Οι πολιτικές αλόγιστης εντατικοποίησης της γεωργίας και εκβιομηχάνισης, αλλά και η άγνοια των πολιτών έχει οδηγήσει στην κατά τόπους εξαφάνιση ολόκληρων πληθυσμών, γεγονός που οδήγησε την θεσμοθέτηση της προστασίας τους σε διεθνές επίπεδο και εθνικό επίπεδο. Δυστυχώς όμως, η εφαρμογή των νομοθετημάτων αυτών στην πράξη ουδέποτε υπήρξε η πρόβλεψη, ιδίως στην Ελλάδα. Αντιθέτως, συνεχίζει να δεσπόζει η ολιγωρία και η περιφρόνηση της περιβαλλοντικής νομοθεσίας ακόμα και από την ίδια την πολιτεία. Η διαιώνιση της σκοταδιστικής αντιμετώπισης και της δαιμονοποίησης της φύσης διευκολύνει την αδιέξοδη εκμετάλλευση και υποβάθμισή της, από το ατομικό επίπεδο έως το επίπεδο της εθνικής πολιτικής και των μεγάλων επενδύσεων. Αποκρύπτοντας το περιβαλλοντικό κόστος προσπαθούμε να δικαιώσουμε τις

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

ΜΟΥΣΕΙΟ ΦΥΣΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ

UNIVERSITY OF CRETE

NATURAL HISTORY MUSEUM OF CRETE

επιλογές μας για μια οικονομία που αναπτύσσεται καταπίνοντας τη φύση και αφήνοντας σκουπίδια και ερείπια ως προίκα για τους επόμενους. Είναι όμως δύσκολο να φανταστούμε τη σταθερότητα των οικοσυστημάτων, τους κύκλους του οξυγόνου, του νερού και των στοιχείων χωρίς τις νυχτερίδες και η μείωση των πληθυσμών τους θα έχει αργά ή γρήγορα σημαντικές συνέπειες και στις ανθρώπινες κοινωνίες. Γι' αυτό και η εποχή μας, η εποχή της επιστήμης και της τεχνολογίας έχει την ευθύνη απέναντι στις επόμενες γενιές να τις προστατεύσει πριν να είναι αργά.

Για ένα εκτενέστερο κείμενο επισκεφτείτε τη διεύθυνση:

<http://www.nhmc.uoc.gr/news/year-of-the-bat.html>